

3. Синиця Н. М. Генерування потенціалу бібліотек та УБА: час дій, час змін. Книги і бібліотеки в глобалізованому світі. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (до 100-річчя Подільського державного аграрно-технічного університету). 2020. С. 20–27.
4. Горовий В. М. Інформаційне протистояння як боротьба змістів. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2018. № 1. С. 11–19.
5. Проблеми екології і роль бібліотек в екологічному вихованні населення: Огляд / ЖОУНБ ім. О. Ольжича, Наук.-метод. відділ; уклад. О. В. Костюченко. Ч. 2. Житомир, 2016. 29 с.
6. Antonelli M. The Green Library: A Guide to Sustainable Practices. *ALA Editions*. 2019. URL: <https://escholarship.org/uc/item/39d3v236>
7. «Зелена лабораторія» Везербергланд. URL: <https://www.b-u-b.de/detail/das-gruene-labor-weserbergland>
8. Яворська Т. М. Цифрові тренди розвитку бібліотек в інформаційному суспільстві. *Інформація та соціум: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (25 черв. 2020 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. С. 58–60.

УДК 02. 004.7

Кульбачко Поліна Павлівна
(наук. керівник – канд. філол. наук, доцент Шабуніна В. В.)
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

РОЛЬ БІБЛІОТЕК В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. Розглянуто трансформацію бібліотек в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні. Акцентовано на важливості використання світового досвіду інформатизації та адаптації його до національних умов. Розглянуто бібліотеки як сучасні соціокультурні центри, що сприяють обміну знаннями, досвідом і формуванню культурно свідомого суспільства. Зазначено позитивні тенденції модернізації бібліотек, а також проблеми, як-от: цифровий розрив, недосконале державне регулювання, недостатня співпраця з бізнесом. Наголошено на ролі цифрових технологій, соціальних мереж і мобільних застосунків у забезпеченні доступу до інформації та розширенні аудиторії бібліотек. Вказано на необхідність подальшої цифрової трансформації бібліотек як невід'ємної частини розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Ключові слова: інформаційне суспільство, інформатизація, бібліотека, цифрові технології, соціальні мережі.

Інформаційне суспільство – це новий етап розвитку людства, в якому будь-яка особа за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій може отримувати, переробляти та розповсюджувати інформацію, а держава повинна забезпечувати якісний рівень інформатизації усіх галузей [1]. Процес переходу України до інформаційного суспільства – складний і тривалий, що потребує використання всього накопиченого вітчизняного й світового досвіду в галузі формування інформаційного суспільства та державного врегулювання національних інформаційних процесів, а також адаптації його до українських реалій, зокрема менталітету народу, поточного стану економічного розвитку [4].

Сьогодні роль бібліотек значно змінюється – від класичних книгозбірень до цифрових соціокультурних центрів. У бібліотеках зібрано великий масив книжок різноманітної тематики. Станом на 2024 рік київські бібліотечні заклади відвідали понад 500 тис. читачів різного віку та статі. Люди приходять сюди, щоб отримувати нові знання, досвід, обмінюватися думками та робити добрі справи. Саме тому наразі пріоритетною є модернізація цих бібліотечних закладів [2].

Попри позитивні аспекти, бібліотечна система має й низку негативних, зокрема уповільнений темп цифрової трансформації бібліотек. Вагомим недоліком є цифровий розрив, який зумовлений нерівномірним розподілом технічних засобів (комп'ютерів, інтернету) між регіонами та соціальними групами. Ще одною проблемою є недостатня співпраця, відсутність узгоджених дій між державою та бізнесом задля оптимального використання доступних ресурсів. Неврегульованість законодавства щодо захисту авторських і суміжних прав створює бар'єри для цифрового поширення інформації [3]. До того ж недостатнє фінансування ускладнює оновлення обладнання, програмного забезпечення та професійний розвиток бібліотекарів, а стереотипне сприйняття бібліотек як застарілих установ знижує інтерес до їх відвідування серед молоді.

На нашу думку, для ефективної модернізації бібліотечної системи необхідно забезпечити комплексний підхід: від удосконалення законодавчої бази та залучення інвестицій – до активної популяризації нових послуг бібліотек у суспільстві. За умови тісної співпраці бібліотек із державою, бізнесом і громадами можна досягти їх повноцінної інтеграції у цифрове інформаційне суспільство.

Бібліотеки мають стати невід'ємною частиною місцевих громад. Це допоможе сформувати позитивний імідж бібліотек у суспільстві. Орієнтуючись на потреби користувачів, бібліотеки прагнуть створити творче, відкрите й безпечне середовище для всебічного розвитку громадян. Вони постійно впроваджують нові форми обслуговування та пропонують послуги, як-от: вільний доступ до цифрових колекцій; віртуальні виставки; онлайн-екскурсії та презентації; дистанційне навчання тощо.

Розвитку сучасної бібліотеки сприяють також соціальні мережі та мобільні застосунки. Серед української молоді набирає популярність зручний застосунок «Rork», який передбачає підрахунок витраченого на читання часу, можливість уподобайок і написання коментарів. Різнорізними бібліотечними каталогами можна скористатися на потужному книжковому вебсайті «Goodreads».

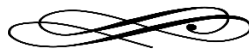
Бібліотеки надають доступ до передплачених ресурсів, пошукових систем наукової інформації та джерел відкритого доступу, забезпечують доступ до міжнародних наукометричних баз даних, як-от Scopus та Web of Science, проводять онлайн-семінари та реалізують цифрові проекти. Зокрема, Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника та Державна науково-технічна бібліотека України активно впроваджують цифрові технології для покращення доступу до своїх ресурсів і взаємодії з користувачами. Ці установи активно використовують платформу Facebook для інформування про події, новини та заходи, що дає змогу ефективно комунікувати із громадськістю.

Вагомими є також електронні наукові ресурси обласних універсальних наукових бібліотек України, бібліотек закладів вищої освіти та науково-дослідних установ.

Сьогодні бібліотечна система стає джерелом важливої та необхідної інформації, своєрідним соціокультурним центром, метою якого є формування культурно свідомого суспільства з високим рівнем моральних, етичних і духовних цінностей. Використання соціальних мереж, створення власних цифрових платформ дає змогу бібліотекам ефективно взаємодіяти з користувачами та розширювати свою аудиторію.

Список використаних джерел

1. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Ун-т внутрішніх справ, 2000. 386 с.
2. Бібліотека: місце розуму і сили. *Урядовий кур'єр*. 19 лютого 2020р. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/biblioteka-yak-misce-rozumu-j-sili/> (дата звернення: 04.04.2025).
3. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Бібліотека як соціокультурний публічний простір: трансформаційні зміни. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 4. С. 24–31. URL: <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/227084> (дата звернення: 04.04.2025).
4. Політанський В. С. Характерні риси та проблеми розвитку інформаційного суспільства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 42. URL: <https://surl.li/duszkkg> (дата звернення: 04.04.2025).

УДК 021:061.2(477+100):355.48((470+571):477)

Лихогляд Ангеліна Ігорівна

(наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Яворська Т. М.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Анотація. Розглянуто основні форми міжнародної діяльності Української бібліотечної асоціації в умовах повномасштабного вторгнення. Проаналізовано співпрацю УБА з міжнародними організаціями та іноземними партнерами, участь у міжнародних проєктах та ініціативах, зокрема зі збереження культурної спадщини.

Ключові слова: міжнародна діяльність, Українська бібліотечна асоціація, міжнародна співпраця, бібліотеки, проєкти.

Актуальність теми зумовлена викликами, з якими стикаються бібліотечні установи України під час повномасштабного вторгнення. Війна впливає на їх діяльність і ставить питання міжнародної співпраці, зокрема у збереженні культурної спадщини. Українська бібліотечна асоціація (УБА) активно налагоджує партнерства з міжнародними організаціями та іноземними колегами, сприяючи обміну досвідом і підтримці бібліотек, що постраждали внаслідок війни.

Українська бібліотечна асоціація є незалежною всеукраїнською громадською організацією, яка об'єднує фахівців з метою розвитку бібліотечно-інформаційної

X Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 11 квітня 2025 р.)